



**A 2013/2014. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló**

TÖRTÉNELEM

Javítási-értékelési útmutató

Megoldások a rendes érettségi vizsga évét közvetlenül megelőző évfolyam tanulói részére

VIII. (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

- a) Hódoltság
- b) vilajet *vagy* beglerbégség *vagy* pasaság
- c) pasa *vagy* beglerbég
- d) szandzsák
- e) bég
- f) khász *vagy* hász
- g) defterdár
- h) kettős adózás *vagy* kettős adóztatás
- i) főkapitányság
- j) vitézli rend

IX. (Elemenként 0,5 pont, összesen 6 pont.)

- a) tábla
- b) Udvari
- c) Helytartótanács
- d) felső tábla
- e) alsó tábla *(a d) és az e) válasz felcserélhető)*
- f) főnemesség *vagy* arisztokrácia, főpapság *(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)*
- g) főispán
- h) adók beszedése *vagy* újoncozás *vagy* helyi közigazgatási feladatok ellátása *vagy* bíraskodás *(Más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható.) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)*
- i) Nádor *vagy* király *vagy* személynök *vagy* vármegye. Indoklás *pl.:* a nádor az országgyűlésen és a Helytartótanácsban is feladatot kapott *vagy* a király kezében összpontosult a három hatalmi ág vezetése *vagy* a vármegye alkotott rendelkezéseket, működtetett bíróságot. *(Más helyes válasz is elfogadható.) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)*

X. (Összesen 5 pont.)

- j) 1781 *(0,5 pont)*
- k) evangélikus *vagy* lutheránus *(0,5 pont)*
- l) református *vagy* kálvinista *(0,5 pont)*
- m) ortodox *vagy* görögkeleti *(0,5 pont)*
- n) görögkatolikus *vagy* unitus *(0,5 pont)*
- o) román *vagy* ruszin *(0,5 pont)* *(Más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható.)*
- p) Mária *vagy* a szentek *(1 pont)*
- q) *pl.* a „hasznos munkát nem végző” szerzetesrendek feloszlata *vagy* alsópapok megélhetése *vagy* Vallásalap létesítése *vagy* papnevelés rendje *vagy* egyházi jövedelmek zárolása *vagy* pápai bullák ellenőrzése (királyi tetszvényjog) *(1 pont)* *(Más helyes válasz is elfogadható.)*

XI. (Elemenként 0,5 pont, összesen 6 pont.)

- a) Kaunitz
- b) Mária Terézia

- c) a vámrendelettel vagy a kettős vámhatárral (*Más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható.*)
- d) II. Katalin
- e) alkotmány kiadásával vagy hadseregszervezéssel vagy harccal vagy liberum veto eltörlésével vagy felkeléssel (*Más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható.*)
- f) királyság (a rendi konföderáció is elfogadható)
- g) II. (Nagy) Frigyesről
- h) oktatás fejlesztése vagy manufaktúrák alapítása vagy csatornák építése vagy vallási tolerancia vagy kínvallatás betiltása vagy reguláris hadsereg szervezése vagy külkereskedelem fellendítése (*Más helyes válasz is elfogadható.*) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- i) Richelieu
- j) bíboros/ kardinális
- k) XIII. Lajos

XII. (Elemenként 0,5 pont, összesen 8 pont.)

Háború neve	Jelentős csata	Csata éve	Békeszerződés helye	Békeszerződés időpontja	Forrás betűjele
Spanyol örökösödési háború	Helyszín: Höchstadt Szám a térképen: 2	1704	Utrecht, Baden, Rastatt	1713 és/vagy 1714	B
Északi háború	Helyszín: Poltava Szám a térképen: 1	1709	Nystadt	1721	A
Osztrák örökösödési háború	xxxxxxx	xxxxxxx	Aachen	1748	D
Hétéves háború	xxxxxxx	xxxxxxx	Hubertusburg, Párizs	1763	C

Melyik szám jelöli a térképen Sziléziát? **3**

Megoldások a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyam tanulói részére

VIII. (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

A) Csatornaépítésekkel

B) Vasérc, szén (a két elem együtt 1 pont, fél pont nem adható)

C) Bekapcsolta a területet a piac körforgásába. (Más, hasonló tartalmú megfogalmazás is elfogadható.)

D)

1. Kiépítése számos más ágazat (vasipar, szénbányászat, textilipar stb.) számára megrendeléseket hozott.

2. Kiépítése hatalmas mennyiségeket (kilométer számra sínek, százával a mozdonyok, kocsik) jelentett. (Más, hasonló tartalmú megfogalmazás is elfogadható.)

IX. (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

Az országgyűlésen, a diétán a király és a **a) rendek** együttesen alkották meg a törvényeket. A **b) Pozsony** városában üléselő országgyűléseket az uralkodó hívta egybe. A magyar országgyűlés **c) két-kamarás** felépítésű volt. A felsőtáblán **d) katolikus** és görögkeleti főpapság, valamint az arisztokrácia személyesen vehetett részt. Hivataluk révén a főispánok is tagjai voltak a felsőtáblának. Az **e) alsótáblára** a vármegyék **f) két(-két)** követet, a szabad királyi városok egy-egy követet küldhettek.

A Magyar Kancellária és a vármegyék között az 1723-ban létrehozott kormány szerv, a **g) Helytartótanács** állt. A vármegyék rendi irányítás alatt álltak. A főispánt ugyan a király nevezte ki, de a megyét ténylegesen irányító **h) alispánt** már a megyei közgyűlés választotta, mint a már a XIII. század óta, a kehidai oklevélben is szereplő **i) szolgabírá/ákat**. A vármegyék önállóságának letörése érdekében próbált az 1840-es évek közepén az udvar a megyék élére **j) adminisztrátorokat/főispáni helytartót/helyetttest** állítani.

X. (Elemenként 0,5 pont, összesen 9 pont.)

	Hely betűjele	Idő (év, hónap, nap)	Kapcsolódó személyiség
Pákozdi csata	F	1848. IX. 29.	Móga János
Isaszegi csata	E	1849. IV. 6.	Alfred zu Windisch-Grätz
Debreceni trónfosztás	C	1849. IV. 14.	Kossuth Lajos
Buda visszavétele	B	1849. V. 21.	Görgei Artúr
Világosi fegyverletétel	G	1849. VIII. 13.	Ivan Fjodorovics Paszkievics
Aradi kivégzések	D	1849. X. 6.	Damjanich János

A diákok pontot szerezhetnek akkor is, ha egy nevet a táblázattól eltérően szerepeltetnek, ha az tartalmilag jó. Így Görgei szerepelhet Világosnál vagy Isaszegnél is), de mivel kétszer nem szerepeltetheti Görgeit, Paszkievicset már nem tudja felhasználni, s ott veszít pontot.

XI. (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

gyapottermesztés	Délen a rabszolgatartás biztosította a szükséges munkaerőt.	X
	Délen voltak megfelelőbbek a talajviszonyok.	
	Északon nem volt szakképzett munkaerő a gyapottermeléshez.	
össznéesség	A déli éghajlati viszonyok nem kedveztek a népszaporulatnak.	
	Az északi területek nem vonzották a bevándorlókat.	
	Észak nagyvárosai jelentős népséggel bírtak.	X
fegyvergyártás	Észak iparosodottabb volt.	X
	A Dél nem volt felfegyverkezve.	
	Az USA hadseregében főleg északiak szolgáltak.	

XII. (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- A) A birodalomban látta a biztosítékot a népességgel/ az oroszokkal/ a nagyhatalmakkal szemben.
 B) Föderalizmus vagy szövetségi állam
 C) etnikai vagy nemzeti elv

XIII. (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- A) Ferenc József
 B) Tisza István
 C) Thomas Woodrow Wilson
 D) Károlyi Mihály
 E) Georges Clemenceau

Szakirodalmi kérdések megoldásai

I. téma: A költő-hadvezér Zrínyi Miklós és kortársai

XIII. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) igaz
- b) hamis
- c) hamis
- d) igaz
- e) igaz
- f) hamis
- g) igaz

XIV. ZRÍNYI PÁLYAFUTÁSA (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

1628	c
1637	g, h
1640	a
1646	e
1647	d
1660	f
1663	b

XV. IDŐREND (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) a Szigeti veszedelem megírása
- b) Lengyelország elveszti Ukrajnát
- c) Köprülü Mohamed nagyvezérsége
- d) Rhédei Ferenc fejedelem
- e) Várad eleste

XVI. ZRÍNYI MŰVEI (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) Szigeti veszedelem vagy Obsidio Sygethiana
- b) Vitéz hadnagy
- c) Mátyás király életéről való elmélkedések
- d) (Az) török áfium ellen való orvosság

XVII. ERŐDÖK (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) Zrínyi-Újvár
- b) Kanizsát
- c) Szigetvár

XVIII. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) Esterházy Anna Júlia és/vagy Tivolt Tímea Patrícia (Mindkét válasz elfogadható, egyenként és együtt is 1 pont)
- b) János Fülöp érsek
- c) ópiumot
- d) a szultán átadja a próféta zászlaját a nagyvezérnek
- e) negyvennapos eső
- f) sógorok voltak
- g) Erdélyig

II. téma: Magyarország a francia háborúk korában

XIII. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) hamis
- b) igaz
- c) hamis
- d) hamis
- e) hamis
- f) igaz
- g) igaz

XIV. KRONOLÓGIA (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 1792
- b) 1805
- c) 1806
- d) 1802

XV. IDÉZETEK (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) Kazinczy Ferenc
- b) a magyar jakobinus mozgalom kíméletlen felszámolása (Más hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)
- c) Kossuth Lajos
- d) Napóleon
- e) Batsányi János
- f) (Hugues Bernard) Maret
- g) (Inocentiu) Micu-Clain

XVI. NEMZETISÉGEK (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) horvátok
- b) szerbek
- c) szászok
- d) szlovákok

XVII. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 8 pont.)

- a) Borkereskedelmi Társaság
- b) Toszkánában
- c) 200-300
- d) Lunéville-ben
- e) 7
- f) Mária Ludovika királynéről/császárnéről
- g) Tatán
- h) a honoráriumból

III. téma: Az I. világháború a helyi sajtóban és a népi emlékezetben

XIII. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 8 pont.)

- a) igaz
- b) igaz
- c) igaz
- d) hamis
- e) igaz
- f) igaz
- g) hamis
- h) igaz

XIV. TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

- a) (Franz) Conrad (von Hötzendorf)
- b) (Leopold) Berchtold
- c) (Alfred von) Schlieffen
- d) (Louis Franchet) d'Esperey
- e) Horthy Miklós
- f) Jászi Oszkár

XV. ARÁNYOK (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

- a) magyar: 23
- b) rutén: 8
- c) szlovák és morva: 4
- d) szerb és horvát: 9
- e) osztrák: 25
- f) cseh: 13
- g) román: 7
- h) szlovén: 2
- i) olasz: 1
- j) lengyel: 8

XVI. SZÖVEGKIEGÉSZÍTÉS (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

- a) ezred
- b) dandár
- c) ezred
- d) hadosztály
- e) ezredes
- f) altábornagy
- g) hadtest
- h) tábornok

XVII. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) Badenből
- b) az orosz
- c) Przemysl
- d) harmadát-negyedét
- e) parancsnoka süllyesztette el
- f) közel negyede
- g) Korfura